

EĞİTİMDE AHLAK VE ETİK

Editör

Doç. Dr. Gürkan ERGEN

...Geleceğin Fikirleri...

EĞİTİMDE AHLAK VE ETİK

Editör: Doç. Dr. Gürkan ERGEN

ISBN: 978-605-8499-08-7

Kitap içeriği bölümlerinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın Okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara - Eylül, 2021

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1

Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim:

Seyranbağları Mah. İncesu Cadd. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteyayincilik@gmail.com

EĞİTİMDE AHLAK VE ETİK

Editör

Doç. Dr. Gürkan ERGEN

Yazarlar

Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ

Doç. Dr. Adem BAYAR

Doç. Dr. Adil ÇORUK

Doç. Dr. Barış USLU

Doç. Dr. Durmuş ÖZBAŞI

Doç. Dr. Gizem ENGİN

Doç. Dr. Gürkan ERGEN

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÖZKAN

Dr. Öğr. Üyesi Bekir ÇELİK

Dr. Öğr. Üyesi Kürşat ÖĞÜLMÜŞ

Dr. Öğr. Üyesi Rahime Filiz AĞMAZ

Dr. Öğr. Üyesi Sinan KALKAN

Dr. Öğr. Üyesi Şefika Melike ÇAĞATAY

Dr. Öğr. Üyesi Yahya Han ERBAŞ

Doktora Öğrencisi Mine BAYAR

Yüksek Lisans Öğrencisi Tuba ÖZGÜN

Editör

Doç. Dr. Gürkan ERGEN, *Çanakkale Onsekiz Mart Ünv., Eğitim Fakültesi*

Bölüm 1: Ahlak ve Etik İle İlgili Temel Kavramlar: Etik ve Ahlak İle İlgili Temel Teoriler

Doç. Dr. Gürkan ERGEN, *Çanakkale Onsekiz Mart Ünv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0002-6494-6554

Bölüm 2: Ontolojik Yönleriyle Değerler, Ahlak, Etik ve Eğitim

Doç. Dr. Gürkan ERGEN, *Çanakkale Onsekiz Mart Ünv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0002-6494-6554

Bölüm 3: Etik, Ahlak ve Eğitim İlişkisi

Doç. Dr. Gizem ENGİN, *Ege Ünv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0003-2532-8136

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ, *Çanakkale Onsekiz Mart Ünv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0002-6839-8284

Bölüm 4: Dini Açından Ahlak ve Etik

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÖZKAN, *Çanakkale Onsekiz Mart Ünv., İlahiyat Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0001-5928-8078

Bölüm 5: Toplumsal, Kültürel ve Evrensel Yönleriyle Öğretmenlik Meslek Ahlakı ve Etiği: Kamu Görevinde Etik İlkeler, Meslek Ahlakı ve Etiği

Dr. Öğr. Üyesi Şefika Melike ÇAĞATAY, *Çanakkale Onsekiz Mart Ünv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0003-0844-4573

Bölüm 6: Etik Bir Lider ve Model Olarak Öğretmen ve Okul Müdürü

Doç. Dr. Adil ÇORUK, *Çanakkale Onsekiz Mart Ünv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0001-5858-0317

Bölüm 7: Okullarda Etik (Kurallar) İklim

Doç. Dr. Gizem ENGİN, *Ege Ünv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0003-2532-8136

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ, *Çanakkale Onsekiz Mart Ünv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0002-6839-8284

Bölüm 8: Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Uygulamalarında Etik

Dr. Öğr. Üyesi Bekir ÇELİK, *Çanakkale Onsekiz Mart Ünv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0001-8372-0174

Bölümler ve Bölüm Yazarları

Bölüm 9: Okul Öncesi Eğitimde Etik

Dr. Öğr. Üyesi Rahime Filiz AĞMAZ, *Necmettin Erbakan Üniv., Ereğli Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0003-2418-1515

Bölüm 10: Özel Eğitimde Etik

Dr. Öğr. Üyesi Kürşat ÖĞÜLMÜŞ, *Kırıkkale Üniv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0001-7551-6894

Dr. Öğr. Üyesi Sinan KALKAN, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0001-6890-6421

Bölüm 11: Eğitim Paydaşları Arasındaki İlişkilerde Etik Tutum: Haklar ve Sorumluluklar

Doç. Dr. Barış USLU, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0001-5941-1507

Bölüm 12: Eğitimde Etik Dışı Davranışlar, Etik İkilemler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Doç. Dr. Barış USLU, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0001-5941-1507

Bölüm 13: Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Etik

Doç. Dr. Durmuş ÖZBAŞI, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0001-5078-477X

Bölüm 14: Eğitim Denetiminde Etik

Doç Dr. Adem BAYAR, *Amasya Üniv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0002-8693-9523

Doktora Öğrencisi Mine BAYAR, *Gazi Üniv., Eğitim Bilimleri Enstitüsü*

ORCID ID: 0000-0002-3902-4398

Bölüm 15: Bilimsel Araştırmalarda ve Eğitim Araştırmalarında Etik

Yüksek Lisans Öğrencisi Tuba ÖZGÜN,

Çanakkale Onsekiz Mart Üniv., Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

ORCID ID: 0000-0003-4259-2908

Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniv., Eğitim Fakültesi*

ORCID ID: 0000-0002-4214-1202

Bölüm 16: Eğitimde Etik Kodlar ve Sorumluluklar Üzerine Bir İnceleme: Amerika Birleşik Devletleri Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Yahya Han ERBAŞ,

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ORCID ID: 0000-0003-0802-4536

ÖNSÖZ

Ruh, akıl, irade, vicdan ve gönül yönüyle tüm diğer canlılardan ayrılan insanın, yine diğer canlılardan farklı olarak bilerek ve farkında olarak yeryüzündeki hayatın hatta seyrini değiştirecek şekilde dünyayı yeniden, düzenleme, kurma ve kurgulama imkân ve potansiyeline sahiptir. Varlık söz konusu olunca varlığın geleceğine dönük onu kurma, kurgulama adına mutlak anlamda yalnızca iki seçenek vardır; ya başta insan olmak üzere tüm varlığın gelişimini desteklemek, onu güçlendirmek, geliştirmek ve bir anlam üzere var olan tüm olumlu potansiyellerini mümkün olan en uzun vade için sürdürülebilir şekilde açığa çıkmasını sağlamak. Diğer bir ifadeyle varlığı onaylayıcı, iyi niyetli, olumlu tutumu hayatın en önemli düsturu, sorumluluğu haline getirmek. Ya da tam tersi anlamsızlık iddiasıyla bunların hiç birisini umursamadan yine başta insan olmak üzere tüm varlığı, canlılığı kısacası her şeyi sınır tanımadan kişisel çıkarlar için tüketip, sömürüp yok etmek. İnsanın bunlardan ilki yani varlığı, iyi niyetle onaylama yönünde irade etmesini sağlayan ise aklını, irade etme biçimini belirleyen inancı, değer bilinci, vicdanı, ahlakı ve erdemleridir. Bir insanın, teorisinin, davranışın, sistemin veya sistemlerin, iyi veya kötü olup olmadığını ayırt etmeyi mümkün kılan en temel ölçüt tamda bu ya bir anlam üzere imar ve inşa etme ya da anlamsızlık adına talan ve imha etme yönünde irade etme biçiminde gizlidir. Bu çerçevede geliştirdiği değer bilinci, vicdanı, ahlakı ve erdemleri aracılığıyla başta insan olmak üzere tüm varlığı gözeten ve imar etme yönünde irade eden her insan, teori, davranış, sistem iyidir. Değerleri, vicdanı, ahlakı ve erdemleri bakımından kendisini geliştirme sorumluluğunu ciddiye almayan ve bunları ciddiye almadığı için üstelik kişisel çıkarlar uğruna başta insan olmak üzere tüm varlığı talan etme, sömürme ve imha etme yönünde irade eden herkes ve her şey kötüdür. Buradan da anlaşılacağı üzere birçok insanın iyinin ve kötünün göreceli olduğu yanılıyla iyinin ve kötünün kişiye göre değiştiği iddiası tamamen yanlıştır ve iddianın neden yanlış olduğu hususu ‘Ontolojik Yönleriyle Değerler, Ahlak, Etik ve Eğitim’ başlığı altında daha ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır.

Değerler, ahlak ve etik işte tamda bu noktada devreye girerler ve iyilik yönünde irade etme adına hayati bir öneme sahiptirler. Etik bilinç ışığında bilerek ve kasten iyilik yönünde gösterilen her irade, atılan her adım sonuçlarına bakılmaksızın ahlakidir ancak bu irade ve adımların üst düzey ahlaki birer irade ve adım olabilmeleri için sonuçlarının da mutlaka olumlu ve iyi olması gerekir. Biyolojik ve psikolojik nedenler dışında etik bir bilinç oluşumunun ciddiye alınmadığı için böyle bir bilinçten yoksun olma ve hatta böyle bir bilinci reddetme ve yok sayma neticesinde kötülük yönünde gösterilen her irade, atılan her adım ahlak dışıdır. Buradan da anlaşılacağı üzere ahlak ve etik bilinç yalnızca bireysel, hatta toplumsal ve ya kültürel mahiyette bir niteliğe indirgenemez. Dolayısıyla ahlaki davranış sergileyebilmek ve etik bir bilinç ile etik kararlar alabilmek öğrenilmesi ve geliştirilmesi gereken çok boyutlu akli

ve vicdani bir etkinliktir. Değerler, ahlak ve etik, insanın kendisi de dahil olmak üzere tüm varlıkla her tür etkileşim ve iletişime temel oluştururlar varlık serüveninde insana yön verir ve ışık tutarlar. Daha da önemlisi insanın değerlere, ahlak ve etiğe dair duyarlılığı, bilinci ve bunları hayata geçirebilme düzeyi aynı zamanda o insanın mutluluğu, huzuru ve yaşam kalitesinin düzeyini belirler. İşte eğitimde değerler, ahlak ve etik şu üç temel yönüyle ontolojik olarak ilişkilidir ve bu ilişkileri açığa çıkarmak hayati bir öneme sahiptir. Öncelikle eğitimin hedeflerinin belirlenmesi (iyiye dönük etkileme) bakımından, hem eğitim uygulamaları (iyi ve olumlu şekilde etkileme) bakımından hem de değerler, ahlak ve etiğin eğitim yoluyla kazandırılması bakımından varlıksal bir ilişkiye sahiptirler. Bunlardan birisi dahi görmezden geldiğinde ya da yok sayıldığında her birisi tüm anlamını kaybeder. Bilhassa kasti bir kötü niyet ve olumsuz etkilemenin gerçekleştiği bir süreçte ne eğitimden ne ahlaktan ne de etik bir bilinçten söz etmek hiç bir şekilde mümkün değildir.

Bu çalışmada eğitimde ahlak ve etik her ne kadar bazı yönleriyle ve boyutlarıyla ele alınıp tartışılacak olsa da konunun kapsamlılığı gereği eğitim, ahlak ve etik arasındaki ilişkileri bütün boyutlarıyla ele almanın bu çalışma kapsamında mümkün olamayacağını hatırlatmakta fayda vardır. Örneğin eğitimde mutlaka bir niyet vardır, işaret edilen bir yön, hedef vardır bu niyetin ve işaret edilenin değerler, ahlak ve etik bakımından durumu mutlaka analiz edilmeli ve şeffaf bir şekilde ortaya konmalıdır. Değerlere, ahlak ve etiğe dair tüm kavramların eğitim ile ilişkilerinin de mutlaka çok yönlü analiz edilip önemleri ortaya konmalıdır. Kendine, insanlara, aileye, topluma, liderlik etmek olarak eğitimin değerler ve etik ile ilişkileri ve ahlaki boyutları yine tüm ayrıntılarıyla analiz edilip ortaya konmalıdır. Bilhassa insanın kendini yetiştirmesi, eğitmesi sorumluluğunun yine ahlaki açıdan ele alınıp incelenmesi çok büyük bir önem arz etmektedir. Yalnızca okullar değil eğitsel faaliyetlerde bulunan tüm kurumlar açısından ve nihayetinde de başta bizzat eğitim bilimleri olmak üzere tüm bilim dalları ve meslekler açısından değerler etik ve ahlak tüm boyutlarıyla mutlaka analiz edilip ortaya konmalıdır.

Bu çalışmada kapsam sınırlılığı nedeniyle sırasıyla: ahlak ve etik ile ilgili temel kavramlar ve temel teoriler; ontolojik yönleriyle değerler, ahlak, etik ve eğitim; etik, ahlak ve eğitim ilişkisi; dini açıdan ahlak ve etik; öğretmenlik meslek ahlakı ve etiği - toplumsal, kültürel ve evrensel yönleriyle; ahlaki/etik bir lider ve model olarak öğretmen ve okul müdürü; okullarda etik (kurallar) iklim ve ahlak eğitimi; rehberlik ve psikolojik danışmanlık uygulamalarında etik; okul öncesi eğitiminde etik; özel eğitimde etik; eğitim paydaşları arasındaki ilişkilerde etik tutum - haklar ve sorumluluklar; eğitimde etik dışı davranışlar, etik ikilemler, sorunlar ve çözüm önerileri; eğitimde ölçme ve değerlendirme süreçlerinde etik ilkeler; eğitim denetiminde etik, bilimsel araştırmalarda ve eğitim araştırmalarında etik ve son olarak eğitimde etik kodlar ve sorumluluklar üzerine bir inceleme: A.B.D. Örneği başlıklarına yer verilmiştir.

Hiçbir destek ve gayretten çekinmeden çalışmaya destek veren ve emeği geçen tüm meslektaşlarım ve çalışma arkadaşlarım ve bilhassa tüm hazırlık süreçlerde desteğini esirgemeyen mesai arkadaşım Dr. Öğr. Üyesi Yahya Han ERBAŞ kardeşime, varlıklarıyla hayatıma tarifi imkansız bir zenginlik kazandıran çok kıymetli eşim Zehra ERGEN, yavrularım Fatih Emre ERGEN, Keremalp ERGEN ve Selim Erdem ERGEN'e nihayetinde de bu kitabın yayına hazırlanmasından basılmasına destek olan ve emek veren tüm Vizetek Yayıncılık ekibine en kalbi şükranlarımı, en kalbi sevgi ve saygılarımı sunarım.

Editör

Doç Dr. Gürkan ERGEN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ vii

BÖLÜM 1:

Ahlak ve Etik İle İlgili Temel Kavramlar: Etik ve Ahlak İle İlgili Temel Teoriler 1

Doç. Dr. Gürkan ERGEN

Kazanımlar.....	1
ÖZET.....	1
GİRİŞ.....	2
Ahlak.....	3
Etik.....	5
Ahlak Etik İlişkisi.....	6
Değerler.....	7
Felsefe.....	9
Bilim.....	11
Erdem.....	11
Mizaç / Huy.....	12
Kişilik.....	12
Karakter.....	13
Tutum.....	13
Eğitim.....	14
Özgürlük.....	15
Vicdan.....	17
Etik ve Ahlak ile İlgili Temel Teoriler.....	18
KAYNAKÇA.....	21

BÖLÜM 2:

Ontolojik Yönleriyle Değerler, Ahlak, Etik ve Eğitim..... 25

Doç. Dr. Gürkan ERGEN

Kazanımlar.....	25
ÖZET.....	25
GİRİŞ.....	26
Değerin, Değerlerin Kaynağı ve Temeli.....	27
Değerler, Ahlak ve Etik İlişkisi.....	29
Değerler, Ahlak, Etik ve Eğitim İlişkisi.....	32
Değerler, Ahlak, Etik ve Bilim İlişkisi.....	34
Değerler ve Ahlak, İyi ve Doğru Gerçekte Ne Kadar Görecelidir?.....	38

Değerler, Ahlak ve İçgüdüler	43
SONUÇ.....	45
KAYNAKÇA.....	51

BÖLÜM 3:

Etik, Ahlak ve Eğitim İlişkisi	53
--------------------------------------	----

Doç. Dr. Gizem ENGIN - Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ

Kazanımlar	53
ÖZET.....	53
GİRİŞ.....	54
Etik, Ahlak ve Eğitim İlişkisi.....	54
Örnek Olay.....	61
Değerlendirme Soruları.....	61
KAYNAKÇA.....	63

BÖLÜM 4:

Dini Açıdan Ahlak ve Etik	65
---------------------------------	----

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ÖZKAN

Kazanımlar	65
ÖZET.....	65
GİRİŞ.....	66
İslam'dan Önce Arapların Durumu	67
İslam Ahlak Anlayışının Ana Hatları.....	68
Örnek Olay.....	76
Değerlendirme Soruları.....	77
KAYNAKÇA.....	78

BÖLÜM 5:

Toplumsal, Kültürel ve Evrensel Yönleriyle Öğretmenlik Meslek Ahlakı ve Etiği: Kamu Görevinde Etik İlkeler, Meslek Ahlakı ve Etiği	79
---	----

Dr. Öğr. Üyesi Şefika Melike ÇAĞATAY

Kazanımlar	79
ÖZET.....	79
GİRİŞ.....	79
Öğretmenlik Mesleği ve Meslek Etiği.....	80
Kamu Görevinde Meslek Etiği ve Ahlakı.....	83

SONUÇ.....	86
Örnek Olay	86
Değerlendirme Soruları.....	87
KAYNAKÇA.....	88

BÖLÜM 6:

Etik Bir Lider ve Model Olarak Öğretmen ve Okul Müdürü	89
--	----

Doç. Dr. Adil ÇORUK

Kazanımlar	89
ÖZET.....	89
GİRİŞ.....	90
Liderlik Kavramı ve Etik.....	90
Etik Liderlik.....	91
Etik Liderlerin Özellikleri	93
Etik Liderliğin Boyutları	94
Etik iklim (İklimsel etik).....	94
Etik karar verme.....	94
Davranışsal etik.....	95
İletişimsel etik.....	95
Etik Lider Olarak Öğretmenler	95
Okul Yönetiminde Etik ve Okul Yöneticileri.....	96
Etik Bir Lider Olarak Okul Yöneticileri.....	97
Okullarda ve Yönetimde Etiğe Uygun Olmayan Davranışlar.....	98
Örnek Olay.....	99
Değerlendirme Soruları.....	100
KAYNAKÇA.....	101

BÖLÜM 7:

Okullarda Etik (Kurallar) İklim	105
---------------------------------------	-----

Doç. Dr. Gizem ENGİN - Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ

Kazanımlar	105
ÖZET.....	105
GİRİŞ.....	105
Okullarda Etik (Kurallar) İklim	105
Örnek Olay.....	113
Değerlendirme Soruları.....	115
KAYNAKÇA.....	116

BÖLÜM 8:

Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Uygulamalarında Etik..... 119

Dr. Öğr. Üyesi Bekir ÇELİK

Kazanımlar	119
ÖZET	119
GİRİŞ	120
PDR Meslek Etiğinin Kısa Tarihi	120
PDR Meslek Etiğinin Kuramsal Temelleri	122
Psikolojik Danışma ve Rehberlik İlişkisinin Niteliği	123
Gizlilik ve Mahremiyet	125
Bilgilendirilmiş Onam	127
Kültürel Duyarlılık	128
Çoklu İlişkiler ve Sınırlar	129
Mesleki Yeterlik	130
Etik Karar Verme Süreci	131
Örnek Olay	132
Değerlendirme Soruları	133
KAYNAKÇA	134

BÖLÜM 9:

Okul Öncesi Eğitimde Etik..... 135

Dr. Öğr. Üyesi Rahime Filiz AĞMAZ

Kazanımlar	135
ÖZET	135
GİRİŞ	136
Okul Öncesi Eğitimde Mesleki Etik	136
Okul Öncesi Dönemde Etik Sorumluluklar	138
Çocuklara Karşı Etik Sorumluluklar	139
Ebeveynlere Karşı Etik Sorumluluklar	140
İş Arkadaşlarına Karşı Etik Sorumluluklar	141
Topluma Karşı Etik Sorumluluklar	142
Covid-19 Döneminde Çocuklar ve Etik	142
Okul Öncesi Dönemde Etik ve Ahlak	143
Örnek Olay	145
Değerlendirme Soruları	146
KAYNAKÇA	147

BÖLÜM 10:

Özel Eğitimde Etik.....	149
-------------------------	-----

Dr. Öğr. Üyesi Kürşat ÖĞÜLMÜŞ - Dr. Öğr. Üyesi Sinan KALKAN

Kazanımlar.....	149
ÖZET.....	149
GİRİŞ.....	150
Öğretmen Meslek Etiği.....	151
Profesyonellik.....	152
Hizmette Sorumluluk.....	153
Adalet.....	153
Eşitlik.....	153
Sağlıklı ve Güvenli Bir Ortamın Sağlanması.....	154
Yolsuzluk Yapmamak.....	154
Dürüstlük, Doğruluk ve Güven.....	155
Tarafsızlık.....	155
Mesleki Bağlılık ve Sürekli Gelişme.....	156
Saygı.....	156
Kaynakların Etkili Kullanımı.....	157
Kaytarma.....	157
Özel Eğitim Meslek Etiği.....	157
Dürüstlük.....	159
Tarafsızlık.....	159
Duyarlılık ve Saygı.....	159
Gizlilik.....	159
Hak ve Ayrıcalıkları Koruma ve Savunma.....	160
İhmal ve İstismarı Önleme.....	160
Çıkar Elde Etmekten Kaçınma.....	161
Meslek İtibarı.....	161
Mesleki Yeterlik.....	161
Etkili Öğretim Yapma.....	162
Araştırmacı Sorumluluğu.....	162
İş Birliği ve Etkili İletişim.....	162
Sosyal Sorumluluk.....	163
Özel Eğitim Meslek Etiğinin Önemi.....	163
Özel Eğitimde Etik İnkilemler ve Etik Sorunlar.....	165
Değerlendirme Soruları.....	167
KAYNAKÇA.....	168

BÖLÜM 11:

Eğitim Paydaşları Arasındaki İlişkilerde Etik Tutum: Haklar ve Sorumluluklar.. 169

Doç. Dr. Barış USLU

Kazanımlar	169
ÖZET	169
GİRİŞ	170
Etik Kavramına Teorik Bakış	170
Eğitim Paydaşları Arasında İlişkiler	171
Eğitim Paydaşlarının Hak ve Sorumlulukları ile İletişim Süreçlerinde Etik Davranışlar	173
Örnek Olay	174
Değerlendirme Soruları	175
KAYNAKÇA	177

BÖLÜM 12:

Eğitimde Etik Dışı Davranışlar, Etik İkilemler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri 179

Doç. Dr. Barış USLU

Kazanımlar	179
ÖZET	179
GİRİŞ	180
Eğitimde Etik ve Etik Dışı Davranışlar	180
Eğitimde Etik İkilemler ve Sorunlu Davranışların Çözümü	183
Örnek Olay	185
Değerlendirme Soruları	186
KAYNAKÇA	188

BÖLÜM 13:

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Etik..... 189

Doç. Dr. Durmuş ÖZBAŞI

Kazanımlar	189
ÖZET	189
GİRİŞ	189
Testler ve Etik	191
Yeterlik İlkesi	193
Gizlilik İlkesi	193
Test Güvenirliği İlkesi	193

Test Yorumlama İlkesi.....	194
Test Yayımlama İlkesi.....	194
Değerlendirme ve Etik.....	194
Değerlendirmede Gizlilik	196
Değerlendirme Soruları.....	196
KAYNAKÇA.....	197

BÖLÜM 14:

Eğitim Denetiminde Etik	199
-------------------------------	-----

Doç Dr. Adem BAYAR - Mine BAYAR

Kazanımlar	199
ÖZET.....	199
GİRİŞ.....	200
Etik.....	200
Meslek Etiği.....	200
Denetim, Denetimde İlkeler Ve Etkili Denetim	202
Eğitim, Eğitim Denetimi ve Okullarda Denetim	205
Eğitim Denetiminde Etik Tartışmalar	206
SONUÇ.....	209
Örnek Olay.....	210
Değerlendirme Soruları.....	211
KAYNAKÇA.....	212

BÖLÜM 15:

Bilimsel Araştırmalarda ve Eğitim Araştırmalarında Etik	213
---	-----

Tuba ÖZGÜN - Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN

Kazanımlar	213
ÖZET.....	213
GİRİŞ.....	214
Bilimsel Araştırma Etiği.....	214
Bilimsel Araştırma Sürecinde Etik	215
Bilimsel Araştırma Etik Türleri	216
Bilimsel Araştırmada Etik İlkeler	216
Bilimsel Araştırmalarda Etik Dışı Davranışlar	217
İntihal/Aşırma.....	218
Uydurma/Sahtecilik.....	218

Çarpıtma/Saptırma.....	219
Duplikasyon.....	219
Bölme/Dilimleme.....	219
Hayali/Haksız Yazarlık.....	219
ETİK İHLALLERİN TESPİT EDİLMESİNDE KULLANILAN UYGULAMALAR.....	220
İntihal Dedektörleri (Metin Eşleştirme Araçları).....	220
Diğer Uygulamalar.....	222
Örnek Olay.....	223
Değerlendirme Soruları.....	223
KAYNAKÇA.....	224

BÖLÜM 16:

Eğitimde Etik Kodlar ve Sorumluluklar Üzerine Bir İnceleme: Amerika Birleşik Devletleri Örneği.....	225
---	-----

Dr. Öğr. Üyesi Yahya Han ERBAŞ

Kazanımlar.....	225
ÖZET.....	225
GİRİŞ.....	225
Öğretmenlik Mesleğinde Etik.....	226
Amerika Birleşik Devletleri'nde Eğitime ve Eğitimcilere İlişkin Etik Kodlar....	226
Örnek Olay.....	231
Değerlendirme Soruları.....	231
KAYNAKÇA.....	232